

Podstawa programowa

historia - klasa 4, etap II, rok szkolny, od którego obowiązuje: 2017 / 2018, oficjalna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej

Cele kształcenia - wymagania ogólne:

I. Chronologia historyczna.

1. Odróżnianie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości.
2. Posługiwanie się podstawowymi określeniami czasu historycznego: epoka, okres p.n.e., okres n.e., tysiąclecie, wiek, rok.
3. Obliczanie upływu czasu między wydarzeniami historycznymi.
4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie oraz porządkowanie ich i ustalanie związków przyczynowo-skutkowych.
5. Dostrzeganie zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym.

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągania z nich wniosków.
2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map i planów w różnych skalach.
3. Rozróżnianie w narracji historycznej warstwy informacyjnej, wyjaśniającej i oceniającej.
4. Objaśnianie związków przyczynowo-skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych.
5. Dostrzeganie potrzeby poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności.

III. Tworzenie narracji historycznej.

1. Konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych.
2. Posługiwanie się pojęciami historycznymi i wyjaśnianie ich znaczenia.
3. Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych.
4. Tworzenie krótkich i długich wypowiedzi: planu, notatki, rozprawki, prezentacji.

Zalecane warunki i sposób realizacji:

Zajęcia z historii mają charakter poznawczy i kształcący w zakresie możliwości związanych z wiekiem uczniów. Treści nauczania koncentrują się na najważniejszych elementach dziedzictwa przeszłości, jednakże ze szczególnym uwzględnieniem dziejów ojczystych. Uczeń klasy IV zostaje wprowadzony w kształcenie historyczne zarówno przez poznawanie losów własnej rodziny, jak i prezentację sylwetek wybitnych polskich postaci historycznych. Nauczyciel powinien tak wykorzystywać materiał, aby historię Polski przedstawiać przez cykl trafiających do wyobraźni ucznia „obrazów”, przedstawiających bohaterów narodowych, którzy podejmują konkretne działania przynoszące doniosłe rezultaty. Uczeń zdobywa w ten sposób wiedzę o najważniejszych

osobach i wydarzeniach w polskiej historii, jednocześnie umacniając więź z miejscem zamieszkania i z krajem ojczystym, wyzwalając w sobie poczucie odpowiedzialności za dorobek minionych wieków.

Realizacja treści i wymagań od klasy V do klasy VIII jest następująca:

- 1) klasa V - działy od I do VII
- 2) klasa VI - działy od VIII do XVIII
- 3) klasa VII - działy od XIX do XXXI
- 4) klasa VIII - działy od XXXII do XLII.

Na plan pierwszy na każdym etapie edukacyjnym w szkole podstawowej powinno wysuwać się kształtowanie i rozwijanie postawy patriotycznej, przy jednoczesnym poszanowaniu dla dorobku innych narodów. Rozwiązanie propedeutyczne zastosowane w klasie IV w kolejnych klasach przechodzi w chronologiczny układ opisu biegu dziejów. Podstawa programowa nie zawiera skodyfikowanego zapisu wydarzeń i dat, zaś obok wymienionych w niej postaci mogą być uwzględnione także inne.

Zastosowane w procesie dydaktycznym różnorodne metody nauczania i środki dydaktyczne powinny być dostosowane do możliwości wiekowych uczniów oraz ich indywidualnych potrzeb. Powinny to być zarówno klasyczne metody, jak: opis, pogadanka czy wykład, jak i metody aktywizujące, oparte na działaniu, np. przygotowanie prezentacji komputerowych, zajęcia z tablicą interaktywną, tworzenie programów multimedialnych, filmy, praca z mapą, gry dydaktyczne, inscenizacje, przedstawienia. Dodatkowo ważne jest, aby w procesie nauczania wykorzystywać, w miarę istniejących możliwości, takie formy, jak: wycieczki do muzeów, miejsc pamięci, korzystanie z rekonstrukcji historycznych, spotkania z ciekawymi ludźmi/świadkami historii, wreszcie - sięganie po propozycje dydaktyczne, którymi dysponują zarówno fundacje (takie jak np. Ośrodek KARTA, Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”, Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT), jak również Instytut Pamięci Narodowej.

Wymagania szczegółowe:

I.

Elementy historii rodzinnej i regionalnej. Uczeń:

I.1)

zbiera informacje na temat historii swojej rodziny, gromadzi pamiątki rodzinne i opowiada o nich,

I.2)

poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych, zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje.

II.

Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń:

II.1)

zna symbole narodowe (barwy, godło, hymn państwowy), najważniejsze święta narodowe i państwowe, potrafi wytłumaczyć ich znaczenie,

II.2)

zna legendy o początkach państwa polskiego,

II.3)

wiąże najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami.

III.

Refleksja nad historią jako nauką. Uczeń:

III.1)

wyjaśnia, na czym polega praca historyka,

III.2)

wskazuje sposoby mierzenia czasu w historii i posługuje się pojęciami chronologicznymi,

III.3)

rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych,

III.4)

odróżnia historię od dziejów legendarnych.

IV.

Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o:

IV.1)

księciu Mieszku i czeskiej Dobrawie - chrzcie Polski,

IV.2)

Bolesławie Chrobrym - pierwszym królu - i zjeździe w Gnieźnie,

IV.3)

ostatnim z Piastów - Kazimierzu Wielkim,

IV.4)

królowej Jadwidze, Władysławie Jagielle, Zawiszy Czarnym, unii polsko-litewskiej i zwycięstwie grunwaldzkim,

IV.5)

Mikołaju Koperniku i krakowskich żakach,

IV.6)

Janie Zamoyskim - wodzu i mężu stanu,

IV.7)

bohaterach wojen XVII wieku - przeorze Augustynie Kordeckim, hetmanie Stefanie Czarnieckim i królu Janie III Sobieskim,

IV.8)

Tadeuszu Kościuszcze i kosynierach spod Racławic,

IV.9)

Janie Henryku Dąbrowskim i Józefie Wybickim oraz polskim hymnie,

IV.10)

Romualdzie Traugutcie i powstańczym państwie,

IV.11)

laureatce Nagrody Nobla - Marii Skłodowskiej-Curie,

IV.12)

Józefie Piłsudskim i jego żołnierzach,

IV.13)

Eugeniuszu Kwiatkowskiemu i budowie Gdyni,

IV.14)

„Zośce”, „Alku”, „Rudym” i „Szarych Szeregach”,

IV.15)

żołnierzach niezłomnych - Witoldzie Pileckim i Danucie Siedzikównie „Ince”,

IV.16)

papieżu Janie Pawle II,

IV.17)

„Solidarności” i jej bohaterach.